

Crime passionel

av Joakim Hertze

©2006 Joakim Hertze. Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 3.0 Unported licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Kvinnan kom gående längs Södergatan i maklig takt, vilket vittnade om att hon inte hade något egentligt mål med sin promenad. I den tunga augustivärmen var hon klädd i en ljusblå kjol och en tunn vit bomullsblus, vilken då och då fladdrade till i en svalkande sommarbris. Årens gång hade blekt kvinnans hår till vitt och hon bar det prydligt bakåt, fäst med två hårklämmor. På fötterna hade hon tunna sommarsandaler i ljust brunt skinn och i sin högra hand bar hon en liten handväska i champagnefärgat canvastyg.

Kvinnan var mitt i en livlig konversation med en av sina äldsta vänner – i hennes tycke en mycket intelligent och beläst man, som tillika var en utomordentligt god lyssnare.

”... det betyder förstås ingenting. Jag vet precis vad sådana jävla typer går för”, sa kvinnan med eftertryck.

”Tror jag det”, sa vännen.

Klockan närmade sig tolvslaget och den vanliga lunchrusningen hade så smått kommit igång. Sommarklädda människor med väskor, moderiktiga knähundar och mobiltelefoner surrade omkring henne – en del ensamma, andra i små grupper. De flesta dolde sina ögon med mörka solglasögon, vilket bara förstärkte bilden av svärmande insekter.

Ett par meter framför kvinnan gick en pojke och en flicka och höll varandra i handen. Den vithåriga kvinnan sneglade längtansfullt på det unga paret.

”Kärleken ligger verkligen i luften. Vart man än tittar ser man förälskade par. Kanske är det värmen som sätter hormonerna i svallning?”

”Är du avundsjuk?”

”Avundsjuk? Nej, pyttsan! Jag har minsann inte alltid varit ensam”, sa kvinnan, ”Jag – om någon – har verkligen känt äkta kärlek”.

”Jasså?” sa den manliga vännen med låtsad förvåning.

”Jo, då. Till och med jag har som ung förlorat mig i passionens vågsvall – men visst har jag redan tråkat ut dig med den historien?”

”Kanske – men den tål säkert att höras igen.”

”Då, så. Hur skall jag börja? Jo – som du vet föddes jag i efterkrigstidens Sverige och växte upp i Stockholm, som enda dotter till en färghandlare och en sömmerska. Min mor hade haft svaga nerver ända sedan sin ungdom, men det hela hade blivit värre efter det att jag kom till världen. Jag misstänker att det var orsaken till att jag aldrig fick några syskon.”

”Vad menar du med värre?”

”Egendomliga anfall kom över henne och skakade hela hennes kropp. Paniken lyste i hennes ögon och det gick över huvud taget inte att få kontakt med henne på flera timmar. Vi brukade behöva hjälpas åt för att få henne i säng, min far och jag. Jag kan inte minnas att hon någonsin lämnade vår lilla tvårummare på Söder, även om hon ibland utförde en del sömnadsupdrag hemma i vårt lilla kök.”

”Det här låter ju helt bindgalet.”

”Inte sant? Efterhand började hon samtala med osynliga besökare, framför allt en främmande karl som varken far eller jag kunde se. För det mesta verkade hon uppskatta sällskapet, men ibland verkade det skrämma henne. Min far tog med henne till ett antal läkare och man provade en hel rad olika behandlingar, men inget gjorde någon skillnad.

När jag var tio år försökte hon till sist skära ut en orm ur sin egen livmoder. Blodförlusten tog nästan livet av henne och det hade kanske varit bättre. Istället räddades hon till livet – bara för att spärras in på mentalsjukhus.”

”Fy fan! Det kan inte ha varit lätt att växa upp i den soppan?”

”Jag kan inte klaga – eller visst kan jag klaga, men det kunde ju ha varit mycket värre. Jag hade åtminstone en kärleksfull far, vilket var mer än man kunde säga om andra ungar.”

”Saknade du inte din mor, då?”

”Egentligen inte. Jag kan inte ens komma ihåg en tid då hon faktiskt hade varit närvarande – mer än kroppsligen. För mig var hon mer som en skugga – aldrig riktigt levande. Ärligt talat var det nog en lättnad att slippa oroa sig för vad hon skulle ta sig till. Det hela tog förstås min far hårdare.

”Hur kommer det sig att ni flyttade hit ner till Skåne?”

”När jag var sjutton år stod min far inte längre ut med att se min mor tyna bort på sjukhus. Vid det laget krävde hon så mycket mediciner att hon knappt var vaken ens på dagen. Den kvinna min far hade gift sig med var borta sedan länge och han bestämde sig för att starta ett nytt liv i en annan del av landet.”

På Gustav Adolfs torg porlade fontänen i värmen. Två små mörkhåriga flickor hade tagit av sig sina byxor och vadade skrattande runt i vattnet. Då och då skvätte de på varandra och den skarpa solen fick de lufburna vattendropparna att gnistra som tusen diamanter. Utanför McDonalds stod några pojkar i de tidiga tonåren och sneglade på kvinnan med illa dolt intresse. En av dem lät sitt högra pekfinger göra cirkelrörelser vid tinningen, medan han himlade med ögonen och skrek hänfulla ord på ett språk hon inte förstod.

”Bry dig inte om dem”, sade den manliga vännen.

”Nä, jag är van”, sa kvinnan. Hon rättade eftertänksamt till kjollinningen innan hon fortsatte sin berättelse.

”Min far tog anställning som målare på varvet här i Malmö, medan jag fick ett jobb hos en tobakshandlare på Amiralsgatan. Herr Petrén, som ägde stället, var en vänlig man som såg till att jag fick en bra start på mitt nya liv. Han var ogift och jag hade känslan av att han såg mig som dottern som han aldrig fått. Under loppet av några veckor i maj lärde han mig allt som fanns att veta om cigarrer, cigaretter och piptobak.”

”Var det Petrén som var din stora kärlek?” frågade den manliga rösten.

”Nej, nu tar vi det lite lugnt! Jag kommer strax till det”, svarade kvinnan. ”Du förstår, juni månad 1963 var synnerligen varm och påfrestande. Faktiskt var den ännu varmare än den sommar vi har nu. På den tiden fanns det förstås ingen luftkonditionering i Petréns gamla butik och det gällde att hålla sig sval med alla medel som stod till buds. Alltsom ofast innebar det att jag själv klädde jag av mig till

anständighetens gräns för att inte flyta bort. Just en sådan dag kom *han* in genom dörren.”

”Vem då?”

”Han. Kärleken jag pratar om.”

”Ah, det var väl på tiden.”

Kvinnan såg en smula förnärlig ut, men anletsdragen mjuknade snart igen.

”Torsten var åtminstone tio år äldre än jag själv och han var en påfallande stilig karl, med sin höga panna, sin antydning till örnnäsa och sin smala mun. Han bar sitt mörka välklippta hår omsorgsfullt kammat bakåt och värmen till trots såg han sval och obesvärad ut i sin ljusa sommarkostym.

”Har fröken några kubaner hemma’, frågade han. Jag kommer inte riktigt ihåg vad jag svarade, men jag minns hans pärlande ögon och hans kritvita tänder. Han köpte ett par cigarrer och lämnade butiken med ett bländande leende och en lätt blinkning. ’Adjö då, fröken. Kanske ses vi igen.’ Mina ben blev som gelé och jag var tvungen att sätta mig ner och fläktas mig med ett veckomagasin. I äldre tider skulle man ha sagt att jag dånade.”

”Var det allt?” frågade den manliga rösten.

”Nej, det var bara början. Under de kommande veckorna besökte Torsten herr Petréns butik allt oftare och innan juni var till ända hade han bjudit ut mig på en picknick till sommarängarna kring Dalby.”

De hade nu kommit upp på bron som löper över Södra Förstadskanalen och sommarbrisen lyfte den gråhåriga kvinnans kjol en smula. En man en och kvinna stod på ömse sidor av bron och höll var sin orange pärm med Amnestys logotyp. Förgäves försökte de få ögonkontakt med förbipasserande. Utanför Rönneholms glasskiosk ringlade kön lång och det var fullsatt på uteserveringen.

”Det var det första av många hemliga möten och vi hade en underbar sommar tillsammans, Torsten och jag”, sa den vithåriga kvinnan. ”Vi åt pastej, kyckling och exotisk frukt. Vi drack fantastiska viner, som Torsten själv hade importerat från små vingårdar i Italien och

Frankrike. När vi trodde att ingen såg oss badade vi nakna i stenbrottet och på de ringlande grusvägarna lärde han mig att köra bil i sin gräddvita Volvo.

Utbredda i skuggan av en ek lovade han mig sin framtid och sin eviga trohet. Jag belönade honom med mitt livs första kyss – och till slut även med min mödom.”

”Det låter sagolikt”, bedyrade den manliga vännen uppriktigt.

”Det var det”, sa kvinnan. ”Men som alla sagor hade det ett slut. På väg hem ifrån jobbet en ljum augustikväll fick jag syn på Torstens Volvo vid vägkanten utanför Folkets park. Med glädje bubblande i bröstet sprang jag fram emot bilen, men stannade tvärt. Därinne satt min kärlek och kysste en annan kvinna.”

”Vad gjorde du då?”

”Jag borde ju förstås ha ställt till med en scen, men istället vände jag på klacken och sprang en annan väg hem. Förtvivlad låste jag in mig på mitt rum och grät mig till sömns. Min far var förstås utom sig av oro, men jag vägrade tala om vad som hade hänt.”

Vid uteserveringarna i början av Södra Förstadsgatan stirrade en ung kvinna utforskande på henne och böjde sig sedan fram och viskade något i sin väninnas öra. Sedan skrattade de båda.

”Träffade du någonsin Torsten igen?” frågade vännen.

”Vi hade avtalat en träff dagen efter och jag följde med honom ut till Dalby som om inget hade hänt. Han var lika stilig och charmerande som vanligt och för en stund kändes det som om allt hade varit en ond dröm. När vi hade brett ut filten och dukat upp picknickkorgen berättade jag att jag hade sett honom med en annan kvinna dagen innan. Först såg han förvånad ut, men sedan flinade han bara och klappade mig på kinden. ’Bli inte arg, kära du’, sa han. ’Du trodde väl inte att detta skulle leda till något varaktigt? Det var min fru du såg mig med. Det du och jag har är ju bara en kul grej. Det är väl ingen fara med det? Faktum är att jag hade tänkt att detta skulle bli vårt sista möte. Nu när hösten kommer finns det helt enkelt ingen tid vid sidan om min familj och mina arbetsförpliktelser.’”

Kvinnan slätade omsorgsfullt ut ett veck på kjolen.

"All tal om trohet var tydligen bara luft. 'Jag antog att det var det du ville höra', sa han. Men jag visste nog vad han hade varit ute efter. Och när han hade fått det var det alltså dags att bli av med mig."

"Du måste ha känt dig förtvivlad?"

"Nej, jag var förbannad. Riktigt jävla rosenrasande. När han var upptagen med att packa ihop våra grejer lyfte jag en knytnävsstor sten från marken och slog in hans skalle med ett enda slag. Han stöp till marken utan så mycket som ett knyst.

Jag virade in hans livlösa kropp i filten och dumpade den i det gamla stenbrottet alldeles i närheten. Jag slängde den blodiga stenen i samma vatten och ställde bilen i en skogsglänta ett par kilometer bort. Efter att jag hade tvättat mina händer i en bäck gick jag ut till vägen och tog en buss hem till Malmö."

"Det må jag säga, ett äkta *crime passionel*. Blev det någonsin uppdatat?" frågade vännen imponerat.

"Jag läste om hans försvinnande i tidningen tre dagar senare och kort därefter hittade man hans bil. Det tog nästan tre veckor innan en sensommarbadare hittade Torstens anfrätta kropp dold i ett buskage vid strandkanten. Det första året väntade jag på att polisen skulle komma och knacka på min dörr, men de dök aldrig upp. Så vitt jag vet arresterade man aldrig någon för brottet, även om man förstås misstänkte rån-mord."

"Det var det, helt enkelt", sa den manliga rösten.

"Ja", sa kvinnan, "det var det."

Hon stannade vid en klädbutik och stirrade in i skyltfönstret. Kvinnans spegelbild stirrade ensam tillbaka. Av hennes vän syntes inget spår – bara suddiga reflektioner av förbipasserande främlingar.

"Får jag hålla dig i handen?" frågade hon.

"Du vet att det inte går", sa den manliga rösten på hennes högra sida.

Kvinnan stod tyst en stund och begrundade sitt åldrade ansikte i fönstret. Sedan rykte hon obekymrat på axlarna och satte kurs mot Triangelns köpcentrum.

”Nämen, då så. Då går vi och tar oss en kopp kaffe. Jag bjuder.”